

Avdelningen för resurseffektivt samhälle
Enheten för lokal och regional utveckling
Nils Ahlén

Informationsklass: K1

Yttrande angående Remiss av - Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)

Energimyndigheten har beretts möjlighet att avge yttrande i rubricerat ärende.

Sammanfattning

Energimyndigheten som sektorsansvarig myndighet inom energiförsörjning är positiv till lagförändringen där det tydliggörs hur beslut får fattas vid fredstida kriser och vid höjd beredskap. Vi ser att såväl en krisledningsnämnd som en styrelse kan behöva ett större frihetsutrymme avseende kravet på bildöverföring i realtid vid kris, höjd beredskap och krig.

- Energimyndigheten föreslår att kravet på bildöverföring i realtid för såväl en krisledningsnämnd som en styrelse vid höjd beredskap utreds vidare i syfte att säkerställa att beslut kan genomföras av en krisledningsnämnd vid en omfattande samhällsstörning och av en styrelse vid höjd beredskap.

Energimyndighetens ställningstagande

Vid en kris där energiförsörjningen är påverkad eller obefintlig kan det innebära svårigheter för ledamöter att såväl förflytta sig som att kommunicera digitalt. Detta innebär att såväl en krisledningsnämnd som en styrelse som fattar beslut i fullmäktiges ställe kan komma att behöva fatta beslut utan bildöverföring i realtid. Då tiden kan vara en kritisk faktor vid kriser och höjd beredskap finns inte alltid möjlighet att vänta tills bildöverföring i realtid är tillgänglig.

Energimyndigheten föreslår att dessa situationer utreds närmare och att lagtexten anpassas så att bildöverföring i realtid inte är ett krav i vissa situationer utan att ordförande även på något annat sätt kan säkerställa vilka ledamöter som deltar i mötet.

En vidare utredning bör även beakta AI använd av antagonister för att manipulera och/eller skapa röst- och/eller bildöverföring i realtid i vilseledande syfte och hur beslutfattande kan säkerställas utan yttre påverkan/manipulation.

Specifika synpunkter

Enligt förslaget i SOU 2025:65 *Förslag till lag om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap 5 kap. Särskilda bestämmelser om ledning under fredstida krissituationer och höjd beredskap §5* ”En ordförande i en krisledningsnämnd får besluta på krisledningsnämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.” Om kravet på bildöverföring i realtid inte kan uppfyllas samt att ledamöterna inte kan fysiskt förflytta sig till ordföranden så innebär det att ordföranden hela tiden kommer att fatta beslut på krisledningsnämndens vägnar. För ordföranden i en styrelse som träder i fullmäktiges ställe vid höjd beredskap kan en liknande situation uppstå. I praktiken innebär det att ordföranden blir ensam beslutsfattare i stället för krisledningsnämnden respektive styrelsen. Detta kan innebära onödiga risker vid framför allt händelser som sträcker sig ut över tid.

Att även på något sätt ta höjd i lagstiftningen för att skydda beslutfattandet från otillbörlig påverkan/manipulation kan vara värt att ta i beaktande.

Beslut i detta ärende har fattats av tf generaldirektören Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Johanna Mossberg, enhetscheferna Andreas Hornwall, Nina Waara och Karl Björklund samt handläggarna Martin Larsson och Hanna Mehaj. Föredragande har varit handläggaren Nils Ahlén.

Caroline Asserup

Nils Ahlén